

בש"פ 4141/17 - לירון יחזקאל נ' מדינת ישראל

בש"פ 4141/17 - לירון יחזקאל נ' מדינת ישראל עליון

בש"פ 4141/17

לירון יחזקאל

נגד

מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

[11.06.2017]

כבוד השופט ע' פוגלמן

ערר על החלטות בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט א' הימן) במ"ת 33232-08-16 מהימים

25.4.2017 ו-9.5.2017

בשם העורר:

עו"ד בני נהרי; עו"ד שוש חיון

בשם המשיבה:

עו"ד נעילה חנאווי-כראם; עו"ד גיא רוסו; עו"ד

נעם שביט

תאריך הישיבה: י' בסיון התשע"ז (4.6.2017)

החלטה

ערר על החלטות בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט א' הימן) מהימים 25.4.2017 ו-9.5.2017 שבהן נקבע כי ישנן ראיות לכאורה להוכחת האישומים המיוחסים לעורר; ונדחתה בקשת העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני חלף מעצרו מאחורי סורג ובריח.

1. העורר עומד במרכזו של כתב אישום מתוקן האוחז 18 אישומים, 17 מהם מיוחסים לעורר (לבדו או עם אחרים). העורר מסכים לקיומן של ראיות לכאורה ביחס ל-15 אישומים, אך חולק על קיומן של אלו ביחס לאישומים הרביעי והחמישי בכתב האישום. לפיכך, נתאר את מכלול כתב האישום בתמצית ונרחיב דברינו אך ביחס לאישומים השנויים במחלוקת. על פי כתב האישום, החל משנת 2008 ניהל העורר עסק למתן הלוואות וניכיון שיקים. בשנת 2012 הצטרף נאשם 2 בכתב האישום, גיסו של העורר, כשותף בעסק. כתב האישום עוסק בשורה ארוכה של מקרים שבהם לא עמדו לווי של העורר בהחזר ההלוואות שניטלו. בתגובה לכך נהג העורר לאיים עליהם בלשון גסה וחריפה כי אי תשלום החוב - שלא אחת התברר כי גדל בינתיים - יגרור אלימות קשה נגדם. לעתים הוסיף העורר ואיים גם לפגוע בבני המשפחה. האיומים ננקטו בדרך כלל על ידי משלוח מסרונים; ולעתים נוסף לכך "ביקור" מאיים של העורר או מי מטעמו (או יחד) במקום עבודתו או במקום מגוריו של הלווה. על פי המתואר בכתב האישום, בחלק מהמקרים הביאו האיומים לתשלום יתרת החוב מצד הלווים ובחלק לאו. כמו כן, על פי האישום הראשון, בהזדמנות אחת איים העורר על לווה עקב תלונתו עליו במשטרה.

2. בגין כל אלה יוחסו לעורר, בין היתר, עבירות של קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); סחיטה בכוח לפי סעיף 427(א) רישא לחוק העונשין; סחיטה באיומים לפי סעיף 428 רישא לחוק העונשין; סחיטה באיומים שהביאה לידי מעשה לפי סעיף 428 סיפא לחוק העונשין; ושיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק זה.
3. חלק נוסף של כתב האישום עוסק בעבירות הכלכליות הנלוות להפעלת עסק למתן הלוואות וניכיון שיקים בלא הסדרה ורישוי מתאימים, ומבלי שההכנסות דווחו כנדרש לרשויות המס. על אלו נמנות, בין היתר, עבירות של מרמה לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]; עיסוק במתן שירותי מטבע בלא רישום במרשם (ריבוי מקרים), לפי סעיף 11(א)(1) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000; והלבנת הון אסורה לפי סעיף 3(ב) בנסיבות סעיף 7 לאותו החוק.
- להשלמת התמונה יצוין כי כתב האישום מייחס לעורר גם עבירות של החזקת נכס חשוד כגנוב לפי סעיף 413 לחוק העונשין; ואיומים (2 עבירות) לפי סעיף 192 לחוק העונשין.
עתה אל האישומים שבמוקד הערר.
האישום הרביעי
4. על פי האישום הרביעי, אדם בשם אורן לוי (להלן: לוי או אורן) לווה מהעורר 30,000 ש"ח והתקשה לעמוד בהחזר ההלוואה. בחודש אוגוסט 2014 התגלע ויכוח בין השניים בקשר לכך. כתוצאה מכך השאיר העורר הודעות מאיימות בתא הקולי של לוי. במחציתו השנייה של אותו החודש, משלא הצליח לאתר את לוי, הגיע העורר יחד עם אחר אל בית חמו של לוי, מר דוד חבה, שם נמצאה אותה עת גם גיסתו של לוי, גברת עדי חבה. העורר שוחח קצרות עם דוד חבה ועם עדי חבה והבהיר שהוא מחפש את לוי במטרה לפגוע בו. על פי כתב האישום, העורר אף ציין בפניהם כי "במידה ואורן לא יחזיר [לו] את הכסף הוא ישרוף אותם בתוך הבית וירצח את כל המשפחה"; ו"עוד תשמעו ממני". משלא עלה בידי העורר לאתר את לוי, קשר קשר עם אחר להשליך רימון הלבם לעבר ביתו של דוד חבה במטרה לאיים על לוי לשלם את חובו. על פי הנטען, ביום 28.8.2014, שעה 00:09, הגיע האחר רכוב על אופנוע והשליך רימון הלבם שהתפוצץ בחצר הבית. זמן קצר לאחר מכן נפגש לוי עם עורך דין מטעם העורר ונתן לו שלושה שיקים על סך 10,000 ש"ח כל אחד שנועדו לפרוע את יתרת החוב. לאחר פירעון השיק הראשון דרש העורר מלוי תשלום סכום גבוה יותר מזה שכוסה על ידי השיקים (50,000 או 60,000 ש"ח). לוי סירב.
- בגין אישום זה יוחסו לעורר עבירות של סחיטה בכוח לפי סעיף 427(א) לחוק העונשין; סחיטה באיומים שהביאה לידי מעשה לפי סעיף 428 סיפא לחוק העונשין; איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין; וקשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק זה.

האישום החמישי

5. במוקד האישום החמישי הלוואה בסך 100,000 ש"ח שנטל אחד, עופר ארבילי, (להלן: ארבילי) במהלך שנת 2011. לפי המיוחס, ארבילי עמד בתשלום ההלוואה עד לשנת 2013, אז נתקל בקשיים כספיים וביקש מן העורר להקטין את ההחזר החודשי. בתגובה לכך החל העורר לאיים על ארבילי במסרונים כי אם לא ישלם לו ינקוט כלפיו אלימות קשה. בנוסף, במהלך חודש אפריל אותה שנה הגיע העורר יחד עם אדם נוסף אל ביתו של ארבילי ופגשו בו בפתח הבית. העורר אחז בחולצתו של ארבילי וביקש ממנו להתלוות אליו ואל האחר. ארבילי ביקש כי יעלו לביתו שבו שהו אז ילדיו משום שהעריך כי השניים לא יפגעו בו בנוכחותם. השלושה עלו לביתו של ארבילי ופנו לשוחח במרפסת הבית. במעמד זה איים העורר על ארבילי כי עליו לשלם לו 15,000 ש"ח במהרה, תוך שהכה את ארבילי באגרופו על רגלו כמה פעמים. ארבילי הסכים לתשלום הסכום הנדרש אך התברר כי אין בכוחו לעמוד בכך והתשלומים נפסקו. כתוצאה מכך איים העורר על ארבילי וקשר עם אחרים להשליך בקבוק תבערה לעבר ביתו כדי להניע אותו לשלם. ביום 2.5.2013, שעה 02:30, הגיעו שניים רכובים על קטנוע לביתו של ארבילי והשליכו לעברו בקבוק תבערה שגרם לפרוץ שריפה שכבתה מעצמה (להלן: בקבוק התבערה הראשון). גם לאחר מכן לא עלה בידי ארבילי לעמוד בתשלום החוב או להסדיר את עניינו עם העורר. לפי המיוחס, אז קשר העורר פעם נוספת קשר עם אחרים שזהותם אינם ידועה להשליך רימון הלם לעבר ביתו של ארבילי. רימון כאמור הושלך על ידי אחרים ביום 14.5.2013 שעה 21:30. 6. בניסיון להסדיר את עניינו עם העורר פנה ארבילי לאחד, אילן וקנין (להלן: וקנין), מכר משותף של השניים ששהה אותה עת במאסר, בבקשה שיפעל לסיכום הסכסוך בינו לבין העורר. נטען כי הפנייה לוקנין נעשתה באמצעות אשתו, ולרי (להלן: ולרי). בינתיים קשר העורר פעם נוספת קשר עם אחרים שזהותם אינם ידועה להשליך בקבוק תבערה נוסף אל ביתו של ארבילי שהושלך לבסוף במועד שאינו ידוע במדויק בין החודשים יולי-אוקטובר שנת 2013 (להלן: בקבוק התבערה השני). כתוצאה מכך שב ארבילי ופנה אל ולרי בתחינה שתשוב ותדבר עם וקנין כדי שיפייס את העורר, וציין בפניה שהוא חושש לחייו ולחיי ילדיו. על פי כתב האישום, לאחר פניה זו עדכנה ולרי את ארבילי כי וקנין שוחח עם העורר; כי הנושא "טופל"; וכשישתחרר וקנין מהכלא הוא יפתור את העניין בין ארבילי לבין העורר באופן סופי. לאחר מכן, במועד שאינו ידוע בין התאריכים 12.5.2014 ל-8.10.2015 העביר ארבילי לעורר סכום כולל של 54,000 ש"ח לעורר באמצעות וקנין וולרי. במועד מאוחר יותר ליום 8.10.2015 עדכן וקנין את ארבילי כי שוחח עם העורר שדורש ממנו 30,000 ש"ח נוספים כדי להשלים את החוב באופן סופי. ארבילי סירב. בגין אישום זה יוחסו לעורר עבירות של הצתה (2 עבירות) לפי סעיף 448(א) רישא לחוק העונשין; סחיטה בכוח (3 עבירות) לפי סעיף 427(א) לחוק העונשין; וקשירת קשר לפשע (3 עבירות) לפי סעיף 499(א)(1) לחוק זה. הליכי המעצר

7. בד בבד עם הגשת כתב האישום, ביום 14.8.2016, הוגשה בקשה למעצר העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. עוד באותו היום הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטת ד"ר מ' אגמון-גונן) על מעצר העורר עד להחלטה אחרת בהינתן "ניצוץ ראיתי". ההחלטה בבקשה למעצר עד תום ההליכים - העומדת עתה לבחינתנו - התקבלה אך ביום 9.5.2017, וזאת לאחר דחיות רבות של הדיון בבקשה לבקשת העורר, בין היתר מטעמים של החלפת ייצוג, כמו גם מפאת ניסיון גישור שלא צלח. ביום 9.5.2017, סמוך לחלוף 9 חודשים, הוארך בהסכמה מעצר העורר ב-90 ימים נוספים החל מיום 14.5.2017 (בש"פ 3628/17 מדינת ישראל נ' יחזקאל (9.5.2017)). בינתיים החל ההליך העיקרי המצוי כעת בעיצומו.

8. לגופו של עניין, משהסכים העורר לקיומן של ראיות לכאורה ביחס ל-15 מתוך 17 האישומים המיוחסים לו, התמקדה החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט א' הימן) בבחינת קיומן של ראיות לכאורה ביחס לאישומים הרביעי והחמישי. בהחלטה מיום 25.4.2017 נקבע כי ישנן ראיות לכאורה ביחס לשני האישומים. עם זאת, ביחס לאישום הרביעי נקבע כי עצמת הראיות "אינה מצויה ברף הגבוה ביותר", הגם שהודגש כי היא אינה ברף הנמוך דווקא. תחילה אל האישום הרביעי. בית המשפט עמד בהרחבה על התשתית הראייתית הלכאורית המבססת לדידו את ה"יש" הראייתי ביחס לאישום זה. במיוחד התייחס בית המשפט לכך שאין מחלוקת כי לוי לווה כסף מהעורר עובר ליום 28.8.2014 והתקשה לעמוד בתשלום החוב; כי על פי חומר הראיות העורר איים במועד מוקדם לתאריך זה על לוי, כמו גם על דוד חבה ועדי חבה; כי ביום 28.8.2014 הושלך רימון הלבם לחצרו של דוד חבה; וכי על פי תמליל שיחה המצוי בחומר הראיות עדי חבה התקשרה למוקד 100 סמוך לאחר מכן והעריכה כי העורר (שכונה "לירן חרבש") הוא שאחראי להשלכת הרימון. צוין כי תרחיש זה נתמך, בין היתר, בהקלטה סמויה של לוי מיום 27.7.2016 ובגרסה שמסר דוד חבה המצויות בחומר הראיות. עוד נדרש בית המשפט לגרסתם של לוי ושל אביו שלפיה ארבעה ימים לאחר זריקת רימון הלבם נמסרו העורר שלושה שיקים על סך 10,000 ש"ח מאת לוי לעורך דינו של העורר. צילום של שלושת השיקים ושל "זכרון דברים" שנערך באותו מועד שלפיו השיקים התקבלו בגין חובו של לוי לעורר (להלן: זכרון הדברים) מצוי אף הוא בחומר החקירה. עוד התייחס בית המשפט לכך שלפי חומר הראיות הקיים, לאחר הסדרת התשלום נפסקו האיומים, דבר התומך בטענת המשיבה שלפיה סיבת האיומים הייתה אי תשלום חובו של לוי לעורר. על בסיס מכלול זה נקבע כאמור כי ישנן ראיות לכאורה להוכחת האישום הרביעי. בצד זאת, בית המשפט ראה להוסיף סייג ביחס לעצמת הראיות עקב קושי אפשרי בניהול המשפט מחמת אי שיתוף הפעולה של לוי ובני משפחתו. בה בעת הודגש שבכך אין כדי לגרוע מהסיכוי הסביר להרשעת העורר הנלמד מן הראיות הלכאוריות הקיימות.

9. ביחס לאישום החמישי השית בית המשפט את מסקנתו בדבר קיומן של ראיות לכאורה בעיקר על ההודעות המפורטות שמסר ארבילי המצויות בחומר החקירה. עוד התייחס בית המשפט לגרסת וקנין שלמרות שלא תאמה במלואה את דברי ארבילי, אישרה את חלקו של וקנין כמי שפעל ליישוב הסכסוך בין ארבילי לבין העורר. בית המשפט התייחס לכך שישנה סתירה מסוימת בין דברי ארבילי שלפיהם לאחר התערבותו של וקנין בא הסכסוך אל קצו באופן מלא, לבין מסמכים שסיפק ארבילי עצמו שבו תיעד את תשלומיו לעורר (להלן: קובץ התשלומים) שנמשכו לכאורה גם לאחר מועד מאוחר למועד סיום הסכסוך. עם זאת, נמצא כי סתירה זו אינה נוגדת את הטענה הבסיסית שלפיה התערבות וקנין ותשלום מצד ארבילי לעורר הביא להפסקת מעשי האלימות, עניין התומך במיוחס לעורר בכתב האישום. לבסוף נדרש בית המשפט לכך שולרי הכחישה מכל וכל את המיוחס לה על ידי ארבילי, אך ייחס זאת ל"פחד עמוק" העולה מבין דבריה. נקבע אפוא כי ישנן ראיות לכאורה גם להוכחת האישום החמישי.
10. בהחלטה נוספת מיום 9.5.2017 דחה בית המשפט (כב' השופט א' הימן) את בקשת העורר להורות על שחרורו לחלופת מעצר או על מעצרו בפיקוח אלקטרוני תחת המשך מעצרו מאחורי סורג ובריח. נקבע כי במעצר כאמור לא יהיה כדי לאיין את המסוכנות הרבה הנשקפת מן העורר הנלמדת מחומרת המעשים המיוחסים לו בכתב האישום; ומעברו הפלילי המכביד והמתמשך הכולל הרשעה בעבירות שונות שבגינן הוטלו על העורר גם עונשי מאסר בפועל. לפני בית המשפט אף הונח תסקיר מבחן בעניינו של העורר שהיה שלילי בעיקרו, הגם שבסופו נכללה המלצה על שחרור העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני בבית דודתו ותחת פיקוח רצוף שלה ושל שתי דודות נוספות. בנתון למכלול האמור, בית המשפט לא ראה להידרש להמלצה זו ולאמצה והורה על מעצר העורר מאחורי סורג ובריח עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.
- נימוקי הערר
11. מכאן הערר שלפניי שבמרכז טענת העורר כי שגה בית המשפט המחוזי בקבעו כי ישנן ראיות לכאורה להוכחת האישומים הרביעי והחמישי. העורר טוען כי אירועי האלימות העומדים במוקד שני האישומים וכוללים שימוש ברימוני הלה ובבקבוקי תבערה התרחשו בין השנים 2013-2014 ונחקרו מיד לאחר מכן. עם זאת, התשתית הראייתית שנאספה אז לא הביאה להגשת כתב אישום, שהוגש רק בעקבות חידוש החקירה בשנת 2016 ואיסוף מידע ביחס ליתר האישומים. לטענת העורר, בכך יש כדי להצביע על חולשת הראיות שנאספו "בזמן אמת" ביחס לשני האישומים. עוד מדגיש העורר כי אין כל ראיה הקושרת אותו במישור לזריקת רימוני הלה ובקבוקי התבערה הנזכרת בשני האישומים. ביחס לאישום הרביעי מדגיש העורר כי רימון הלה הנטען נזרק לכאורה לביתו של דוד חבה - שאינו ביתו של לוי עצמו; וכי תצלומים ממצלמות אבטחה מעידים כי בעת האירוע שהה העורר בביתו. עוד מלין העורר על מחדל חקירה הנובע לדידו מכך שהמטרה לא ערכה מסדר זיהוי תמונות (או אחר) לדוד חבה ולעדי חבה, שלטענתם פגשו בעורר עת בא, לפי המיוחס, לאיים על לוי בביתו של דוד חבה. לבסוף נטען כי הטענה שלפיה לוי הורה על אי כיבוד שני השקים הנותרים לאחר פירעון השיק הראשון ממחישה כי בניגוד לטענת המשיבה, לוי לא חש מאוים על ידי העורר.
12. ביחס לאישום החמישי נטען בין היתר כי הגרסה שמסר ארבילי מתפתחת ומסורבלת; וכי יש ליתן משקל לכך שולרי הכחישה מכל וכל חלקה את בפרשה על פי גרסה זו. עוד מדגיש העורר את פער התאריכים בין סיום הסכסוך הנטען על ידי ארבילי לאחר שחרורו של וקנין מהכלא לבין מועדי התשלום לעורר המאוחרים לכך כפי שתועדו בקובץ התשלומים. עוד בעניין זה טוען העורר כי יש להתפלא על כך שארבילי מסר לחוקרים את הקובץ בשלב מאוחר יחסית בחקירתו חרף הזדמנויות שהיו לו לעשות כן במועד מוקדם יותר. טיעון מרכזי נוסף הוא כי ארבילי עצמו מודה שבמועדים הרלוונטיים לכתב האישום הוא חב סכומי כסף גדולים לנושים רבים אחרים. אף על פי כן, האפשרות שאותם נושים הם האחראים לאירועי האלימות שבמוקד האישום לא נחקרו כדבעי.

13. העורר סבור אפוא כי אין ראיות לכאורה להוכחת האישומים הרביעי והחמישי. אם כך הם פני הדברים, הרי שניטל העוקץ מכתב האישום במובן זה שלא ניתן לייחס עוד לעורר את שני האישומים החמורים ביותר המתאפיינים באלימות ובשימוש באמצעי לחימה כחלק ממסכת האיומים. לטענתו, האישומים הנותרים אינם מייחסים לו אלימות חריגה או אכזרית ולכן חומרתם הכוללת פחותה משמעותית. משכך, ובשים לב להמלצתו החיובית של שירות המבחן ולהתמשכות המעצר למעלה מ-10 חודשים, יש לאפשר את מעצרו בפיקוח אלקטרוני. עוד בהקשר זה נטען כי בלא שיינתן משקל לאישומים הרביעי והחמישי, אין שוני מהותי בין המיוחס לעורר לבין המיוחס לנאשם 2 (העצור בפיקוח אלקטרוני) כך שגם שיקולים של שוויון בין הנאשמים תומכים במעצר העורר בפיקוח אלקטרוני.
14. המשיבה התנגדה לקבלת הערר. בדיון לפניי הדגישה כי גם אם תתקבל טענת העורר שלפיה אין ראיות לכאורה ביחס לאישומים הרביעי והחמישי, הרי שדי בראיות לכאורה ביחס לכל יתר האישומים; בעברו הפלילי המכביד של העורר; ובתסקיר השלילי כדי להותיר את החלטת המעצר על כנה. בה בעת טענה המשיבה כי יש לדחות את טענות העורר ביחס לאישומים הרביעי והחמישי שכן גם ביחס אליהם קיימות ראיות לכאורה. בתשובה לטענות העורר ביחס לאישומים הרביעי טענה המשיבה כי הרימון הושלך לביתו של דוד חבה משום ששם התגורר אז לוי; כי אין טענה שהעורר השליך בעצמו את הרימון; וכי לא רק שלא נפלו מחדלי חקירה בחקירת בני משפחות לוי וחבה, אלא שנוכח חששותיהם הכבדים מפני העורר ומיאונם לשתף פעולה עם המשטרה, לא הייתה כל תוחלת בפעולות חקירה כמו מסדר זיהוי. לראייה, גרסתם של לוי ושל אשתו קיימות בתיק החקירה רק בזכות הקלטה סמויה שלהם - עניין שדווקא מחזק את האותנטיות של הדברים שמסרו. מזו עולה ש"בזמן אמת" לוי ואשתו סברו שניהם שהעורר הוא שהשליך את הרימון וציינו שאין אדם אחר הדורש ברעתם. עוד הדגישה המשיבה את העובדה שלוי פעל לפרעון החוב באמצעות השיקים זמן קצר לאחר השלכת רימון ההלם לחצר חמו.
15. בנוגע לאישום החמישי עמדה המשיבה על העקביות בגרסאותיו של ארבילי שמהן עולה תרחיש ברור של הלוואה שלא נפרעה, איומים מצד העורר ותקיפה על ידי שימוש באמצעי לחימה לאחר שהחוב לא נפרע חרף האיומים. לטענתה, בסופו של דבר נסגר המעגל על ידי תשלום כספים מארבילי לעורר. המשיבה מוסיפה ומדגישה כי ארבילי לא הכחיש שלאורך כל התקופה חב כסף לנושים רבים אחרים אך שב והתעקש כי "הסתדר" עמם ולכן אינו סבור שהם האחראים לאלימות כלפיו. בנוסף, הגם שגרסתו של וקנין לא תומכת בגרסת ארבילי על כל פרטיה, היא כן תומכת בהיבטים חשובים בה. זאת משום שוקנין מאשר בדבריו כי במועדים הרלוונטיים הייתה מחלוקת כספית בין העורר לבין ארבילי בקשר לחובו של האחרון לעורר; כי הוא עצמו נטל חלק בסיום המחלוקת, בין היתר על ידי העברת כסף מאת ארבילי לעורר; וכי לאחר מכן באה המחלוקת אל קצה. ביחס להכחשה של ולרי את חלקה על פי גרסת ארבילי ציינה המשיבה את התרשמות בית המשפט המחוזי שלפיה יסודה של הכחשה זו בפחדה של ולרי. עוד צוין שולרי אישרה למעשה את ההיכרות בין ארבילי לבין העורר.

16. אשר לאפשרות מעצר העורר בפיקוח אלקטרוני הדגישה המשיבה כי בשים לב למסוכנות הנלמדת מכתב האישום; לעבר הפלילי המכביד; ולתסקיר השלילי בכללותו, צדק בית המשפט המחוזי כשלא נעתר לדרישת העורר להיעצר בפיקוח אלקטרוני. בכל הנוגע להשוואה בין העורר לבין נאשם 2 ציינה המשיבה שלמרות שהשניים פעלו כשותפים עסקיים ומואשמים בכתב האישום כמבצעים בצוותא, מכתב האישום עולה כי העורר היה הגורם הדומיננטי במסכת העבריינית המתוארת; וכי עברו הפלילי של הנאשם 2 אינו מכביד ומשמעותי כעברו של העורר. לבסוף, מכיוון שלכתחילה לא יוחסו לנאשם 2 האישומים הרביעי והחמישי (הכוללים שימוש באמצעי לחימה), הרי שמעצרו בפיקוח אלקטרוני לא חייב לכתחילה הצגת "טעמים מיוחדים" כנדרש בסעיף 22ב(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים).

דיון והכרעה

17. כפי שצינתי קודם לכן, ערר זה נשמע (בהינתן הטעמים שפורטו לעיל) בעת שההליך העיקרי מצוי בעיצומו. עם זאת, אבהיר בפתח הדברים, כפי שגם הובהר לצדדים במהלך הדיון, כי משלא הוגשה בקשה לעיון מחדש בהחלטות בית המשפט המחוזי העומדות לבחינתי, ערר זה יידון ככלל לפי התשתית הראייתית הלכאורית שעמדה לפני בית המשפט המחוזי. חריג לכך הוא עדכון ביחס לאישום השביעי שממילא אינו נמנה על האישומים השנויים במחלוקת. לענין זה עדכנו הצדדים בדיון לפני שבמהלך דיון ההוכחות הוסכם ביניהם כי העורר יודה בעובדות המתוארות בסעיפים 1-5 לאישום זה; העובדות המנויות בסעיף 4 לאותו אישום יתוקנו כך שלעורר תיחוס הפסקת תקיפה של הלווה הרלוונטי באותו אישום על ידי מי שנלווה אליו לאותו ביקור; והמשיבה מצדה תוותר על הוכחת סעיף 6 לאותו האישום - שייחס לעורר איום על לווה בנוכחות ילדיו תוך מגע גופני מאיים - ולהרשעה בעבירת הסחיטה באיומים שנלוותה לו. לפיכך, והגם שכתב האישום לא תוקן מבחינה פורמלית, קראתיו כאילו האישום השביעי מופיע במתכונת האמורה.

18. עתה לגוף ההכרעה. דעתי היא כי דין הערר להידחות וזאת אף אם הייתי מניח לצורך הדיון ולטובת העורר שהיה מקום לקבל את טענתו שלפיה אין ראיות לכאורה להוכחת האישומים הרביעי והחמישי (וכפי שנראה להלן, לא אלה הם פני הדברים). להשקפתי די בראיות לכאורה ביחס לכל יתר האישומים שלקיומן מסכים העורר, בצירוף עברו הפלילי המכביד ותסקיר המעצר השלילי בעניינו (חרף ההמלצה על מעצר בפיקוח אלקטרוני בסופו), כדי להצדיק את השארת החלטת המעצר על כנה. ועתה בהרחבה.

19. כידוע, סעיף 21(א) לחוק המעצרים קובע כי ניתן להורות על מעצרו של נאשם עד לתום ההליכים נגדו, לרבות על מעצר בפיקוח אלקטרוני, אם ישנה עילת מעצר (סעיף 21(א)(1) לחוק); ישנן ראיות לכאורה להוכחת האישומים המיוחסים (סעיף 21 (ב) לחוק); וכשלא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה או קביעת תנאי שחרור שפגיעתם בחירות הנאשם פחותה (סעיף 21(ב)(1) לחוק). בענייננו, העורר מסכים לקיומן של ראיות לכאורה ביחס לשורת אישומים המייחסת לו עבירות של סחיטה באיומים וסחיטה בכוח, והכל כפי שפורט בפתח הדברים. לא בכדי שבנו ופסקנו כי עבירות אלו מתאפיינות במסוכנות אינהרנטית ובחשש מפני שיבוש הליכי משפט ולכן קיים קושי לאיין את הסיכון הגלום בהן אלא מאחורי סורג ובריח. כך, בין היתר, גם בשל כך שהנאשם יכול להוסיף ולבצע עבירות אלו מכל מקום על ידי שימוש באמצעי תקשורת שונים (בש"פ 1409/17 מדינת ישראל נ' קדיליץ, פסקה 18 (3.4.2017); בש"פ 8869/16 פלוגי נ' מדינת ישראל, פסקה 34 (29.11.2016)). הדברים יפים בענייננו. אין לנו אלא לשער את עצמת החרדה והפחד שחשו הלואים שבמרכז האישומים שלגביהם לא כופר את העורר בקיומן של ראיות לכאורה, ואת המידה שבה שיבשו מעשי העורר את שלווה חייהם. לראייה, חלקם חשו מאוימים עד כדי כך שניסו "להיעלם" ולשנות את מקום המגורים (ראו למשל האישום הראשון והשני) או להסתתר מפני העורר על ידי מסירת כתובת מגורים שגויה (האישום השישי). עוד יש לזכור כי על פי האישום הראשון מיוחס לעורר גם ניסיון לשבש מהלכי משפט בדרך של איום על לווה שהתלונן על מעשיו במשטרה. לפיכך, גם בהשמטת האישום הרביעי והחמישי - הגורעים לשיטת העורר את המרכיבים האלימים המובהקים מכתב האישום - כתב האישום עודו מעיד על מסוכנות ברורה הנשקפת מן העורר ועל חשש מפני שיבוש מהלכי משפט.
20. אשר לאפשרות מעצר העורר בפיקוח אלקטרוני, הרי שיש לתת את הדעת לעברו הפלילי המכביד, כפי שתואר בהרחבה בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 9.5.2017. בתמצית ייאמר כי מדובר בעבר פלילי רציף ומתמשך, כשהרשעתו האחרונה של העורר היא מיום 30.4.2014. העורר הורשע בעבירות מסוגים שונות ובהן איומים, החזקת אגרופן או סכין שלא למטרה כשרה, העלבת עובד ציבור, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, התפרצות למקום מגורים, החזקת נכס חשוד כגנוב, החזקה ושימוש בסמים לצריכה עצמית ושלא לצריכה עצמית. בגין כל אלו הוטלו על העורר במרוצת השנים עונשים שונים ובהם גם עונשי מאסר בפועל.
21. זאת ועוד, תסקיר המבחן בעניינו של העורר הוא שלילי. שירות המבחן התרשם מהעורר בתור אדם אימפולסיבי ומניפולטיבי, בעל קושי ממשי בגילוי אמפטיה כלפי הזולת, בדחיית סיפוקים, בעמידה בגבולות ובקבלת מרותם של גורמי סמכות וחוק. העורר תואר כחסר בשלות רגשית וחסר מוטיבציה או יכולת אמיתית לשנות ולשקם את חייו. בהתייחס לעברו הפלילי ציין שירות המבחן כי העונשים שהוטלו על העורר בעבר לא הועילו בהפחתת הסיכון להישנות עבירות מצדו וכי לכן ישנו סיכון להישנות התנהגות עבריינית מגוונת מצדו. אכן, בסופו של התסקיר מצא שירות המבחן כי מעצרו האלקטרוני של העורר בבית דודתו, בפיקוח רציף של שלוש דודות יכול להפחית את הסיכון הנשקף ממנו. עם זאת, המלצה זו נראית מנותקת מרצף התסקיר ומנתוני האישום של העורר. לפיכך, סבורני שצדק בית המשפט המחוזי שלא ראה לאמץ המלצה זו. כידוע, הגם שככלל יינתן משקל רב לתסקיר המבחן, מדובר בהמלצה בלבד שביט המשפט אינו כבול לה והוא רשאי לסטות ממנה בהינתן טעמים טובים לכך, כפי שמתקיימים בנסיבות העניין (בש"פ 1961/17 מדינת ישראל נ' ניסנוב, פסקה 11 (15.3.2017); בש"פ 3064/15 מאירוב נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (12.5.2015)).
22. לבסוף ראיתי לדחות את טענת העורר שלפיה ב"השמטת" האישומים הרביעי והחמישי מכתב האישום שיקולי שוויון בינו לבין הנאשם 2 מחייבים את מעצרו בפיקוח אלקטרוני. בית המשפט המחוזי עמד בהחלטתו מיום 13.3.2017 על ההבדלים בין העורר לבין הנאשם 2 בכל האמור בעבירות המיוחסות לשניהם, וכך נאמר: "אכן, השניים [העורר והנאשם 2 - ע' פ'] פעלו בצוותא חדא, שותפים למעשים המיוחסים להם בכתב האישום [...] יחד עם זאת, הרושם הוא שמשיב 1 הוא הדומיננטי מבין שני השותפים [...] אין בכך כדי להפחית מעוצמת הראיות הקושרת את המשיב לעבירות המיוחסות לו אך יש בכך כדי להוות שיקול מסוים בדיון בשאלת מעצרו של המשיב באיזוק אלקטרוני".

ואכן, למרות שלנאשם 2 מיוחס ביצוע בצוותא עם העורר של עבירות מסוימות בכתב האישום (וראו לעניין זה גם את החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט א' הימן) מיום 12.2.2017), עיון בכתב האישום מלמד כי העורר הוא הגורם האקטיבי והדומיננטי במעשי האיום וההפחדה, וזאת מבלי לגרוע מחומרת המעשים המיוחסים לנאשם 2. כמו כן, כפי שציינה המשיבה, ישנם הבדלים ממשיים בין עברם הפלילי של השניים. להבדיל מעברו הפלילי המכביד של העורר שפורט לעיל (הכולל גם עונשי מאסר בפועל) לנאשם 2 עבר פלילי מוגבל יותר הכולל שתי הרשעות בלבד מהשנים 2009 ו-2011 (בעבירות של תקיפת שוטר ואיומים והפרעה לשוטר) שבגין לא הוטל עליו עונש מאסר בפועל.

23. זאת ועוד, כעולה מהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 13.3.2017, התרשמות שירות המבחן מנאשם 2 שקדמה להמלצה על מעצרו בפיקוח אלקטרוני הייתה חיובית בהשוואה להתרשמותו מהעורר. מההחלטה בעניינו עולה כי שירות המבחן מצא שהמסוכנות להישנות התנהגות אלימה מצד נאשם 2 היא בינונית; כי למעצרו מאחורי סורג ובריח - לראשונה בפרשה זו - אפקט מרתיע עבורו; וכי הוא מבין את מצבו ומסוגל לעמוד במגבלות שיושטו עליו. מכלל הטעמים האמורים, שנשקלו היטב על ידי בית המשפט המחוזי כמפורט בהחלטתו, ניכר כי ישנה הבחנה עניינית בין העורר לבין הנאשם 2 כך שאין בתנאי מעצרו השונים כדי לפגוע בעיקרון השוויון (בש"פ 612/15 מידברג נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (5.2.2015)).

נסכם עד כאן. להשקפתי, די באמור עד כה כדי לדחות את הערר אף מבלי להידרש לטענות הנוגעות לקיומן של ראיות לכאורה ביחס לאישום הרביעי והחמישי. עם זאת, ובנתון ליריעה הרחבה שפרשו הצדדים בעניין זה, ראיתי לציין כי שותף אני גם למסקנת בית המשפט המחוזי שלפיה ישנן ראיות לכאורה גם ביחס לאישומים הרביעי והחמישי; וכי מבלי לקבוע מסמרות באשר לעצמת הראיות, בפרט אלה הנוגעות לאישום הרביעי - אין בה כדי לשמוט את כוחן הראייתי הלכאורי כנדרש בשלב דיוני זה.

24. כידוע, בית המשפט יקבע כי ישנן ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של נאשם באישומים המיוחסים לו (סעיף 21(ב) לחוק המעצרים) אם שוכנע כי התשתית הראייתית הלכאורית - לאחר שתזוקק בכור ההיתוך של ההליך הפלילי ודיני הראיות החלים בו - מקימה סיכוי סביר להרשעת הנאשם. בשלב זה די בפוטנציאל ראייתי כאמור ובית המשפט אינו נדרש להשתכנע כי יש בחומר הקיים כדי להביא להרשעת הנאשם מעבר לכל ספק סביר (בש"פ 8087/95 זאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 133, 146-147 (1996)). לאחר שעיינתי בחומר החקירה שהוגש לעיוני, לרבות בחומר הנזכר בהחלטת בית המשפט המחוזי, מצאתי שדרישה זו מתקיימת ביחס לשני האישומים. נוכח מסקנתי שלפיה ניתן לדחות את הערר בכל מקרה ובלא זיקה לאישומים אלה, אתייחס אך לעיקרי הדברים.

האישום הרביעי

25. חומר החקירה הנוגע לאישום הרביעי כולל לדידי תשתית ראייתית שהצטברותה מצביע על קיומן של ראיות לכאורה ברמה הנדרשת בשלב דיוני זה:

- שיחות למוקד 100 "בזמן אמת" מאת עדי חבה ואלינור לוי מיום 28.8.2014, שעה 00:12 (ת/ת 174 ות/ת 176). בהקלטה הראשונה נשמעת עדי חבה (גיסתו של לוי ובתו של דוד חבה) מדווחת כי נזרק רימון לביתה; ובהקלטה השלישית נשמעת אלינור לוי, אשתו של לוי, מעריכה שהרימון נזרק על ידי העורר (ראו גם ת/ת 175 לעניין זיהוי של "לירן חרבש" בתור העורר). יוער כי מת/ת 176 האמור עולה בבירור כי השתיים סירבו לשתף פעולה ולהגיע למשטרה למסור גרסה. אלינור לוי ציינה שסירובה נובע מפחד שינקמו בה.

- תמלול ההקלטה הסמויה שנערכה לבני הזוג לוי ביום 3.9.2014 (ת/ת 176), זמן קצר לאחר השלכת הרימון: אלינור לוי מאשרת כי ישנו חוב לעורר שלא שולם; כי שבוע לפני זריקת הרימון הגיע העורר לבית הוריה כדי לאיים על לוי שהתגורר שם אז; וכי להערכתה העורר הוא האחראי למעשה. לוי עצמו מוקלט כאומר שהסיבה להשלכת הרימון היא אי תשלום הלוואה שלו מהעורר כשלושה חודשים קודם לכן; מציין שישנו "ויכוח על הכסף" שכן "שילמתי לו את הכסף והוא עוד פעם בא לבקש את הכסף. אם היה לי את הכסף בבית הייתי פותר את הבעיה וזהו" (שם, בעמ' 3-5). לוי חוזר ומציין כי מאז השלכת הרימון "סגר" את העניינים עם העורר ושילם את הכסף.

- דוח פעולה - תשאול דוד חבה מיום 27.3.2016 (ת/ת 32): דוד חבה מאשר שכמה ימים לפני זריקת הרימון הגיע לחצר ביתו אדם נמוך שלמיטב זכרונו קוראים לו "רון" בלוי אדם נוסף, וחיפש את לוי. עוד מציין שבתו אלינור אמרה לו כי "שילמו לבחור אך הוא רוצה עוד". חבה ציין בפירוש שאינו מעוניין שהודעתו תגבה בכתב כי הוא חושש.

- צילום שלושת השיקים וזכרון הדברים שנחתם במעמד מתן השיקים וצילום (ת/ת 180, ת 180א'): מאשר שבמועד מאוחר למועד השלכת הרימון ניתנו שלושה שיקים בגין חובו של לוי לעורר. יוער כי לפני שני עותקים של אותו התצלום - האחד צורף על ידי העורר ובו מופיע תאריך 21.9.2014, והאחר צורף על ידי המשיבה ונושא תאריך 2.9.2014 (כמתיישב עם גרסתו של לוי). בין כך בין אחרת, ברור שמדובר במועד מאוחר לזריקת הרימון אך סמוך אליו באופן יחסי.

- תשאול לוי מיום 27.7.2016, מסומן "8" ותמלול חקירת לוי ודוד חבה מיום 28.7.2016 (ת/ת 133): בשני המקורות, ולמרות שהדברים נמסרים כשנתיים לאחר האירועים, לוי חוזר בעקביות על גרסתו כפי שעולה מההקלטה הסמויה באופן המחזק את הגרסה. בנוסף, לוי מסביר כי לאחר שנפרע השיק הראשון פנה אליו העורר פנה ודרש סכום גבוה יותר מ-30,000 ש"ח בטענה שחייב לו כסף עקב הפסדים בהימורים. לכן החליט לוי ל"הקפיא" את שני השיקים הנוותרים. בהזדמנות זו גם נשאל לוי אם ייתכן שבעל חוב אחר זרק את הרימון ומשיב על כך בשלילה.

- הודעותיו של אריה לוי, אביו של לוי בנוגע לתשלום שלושת השיקים כדי לכסות את חובו של בנו לעורר (ת/ת 179, ת/ת 180, ת/ת 180א', ת/ת 179א'): גרסתו תומכת במלואה בגרסת לוי, לרבות ביחס לסיבה שבגינה ניתנה הוראה שלא לפרוע את שני השיקים הנוותרים.

26. לא התעלמתי מטענותיו של העורר בדבר חולשה אינהרנטית בראיות הנלמדת מעצם קטיעת החקירה בין השנים 2014-2016. מכל מקום, בסופו של דבר הושלמה החקירה במלואה ותמונת הראיות הכוללת ביחס לאישום זה מעידה כי הגרסאות שנאספו בנקודות הזמן השונות מתיישבות בעיקרן זו עם זו חרף ריחוק הזמנים. אף לא שוכנעתי שישנם מחדלי חקירה בולטים כפי שטען העורר, וזאת נוכח חוסר רצונם הברור והעקבי של כל המעורבים לשתף פעולה עם המשטרה. אינני רואה לקבוע מסמרות באשר לעצמת הראיות לכאורה, ובשאלה אם הטענה לחולשה בעצמת הראיות מצדיקה מעצר בפיקוח אלקטרוני, נוכח מסקנתי האמורה שלפיה גם ללא האישומים הרביעי והחמישי היה מקום מעצר העורר עד תום ההליכים.

האישום החמישי

27. תמים דעים אני עם בית המשפט המחוזי גם בשאלת קיומן של ראיות לכאורה להוכחת האישום החמישי. זאת, בין היתר, על בסיס האמור:

- הודעות עופר ארבילי בחומר החקירה (מהשנים 2013 ו-2016): לא השתכנעתי בטענת העורר כי מדובר בגרסה מתפתחת. קריאת הדברים ברצף מגלה גרסה קוהרנטית ועקבית ברוב המכריע של מרכיביה העולה בקנה אחד עם האמור בכתב האישום. ארבילי מתאר כיצד לוה סכום כסף גבוה מהעורר והתקשה לעמוד בהחזר ההלוואה (ובמיוחד בריביות שנדרשו) לאורך זמן. כתוצאה מכך איים עליו העורר שאף הגיע באחת ההזדמנויות לביתו. ארבילי כלל לא הכחיש שהיו לו נושים נוספים רבים שלהם חב סכומי כסף גבוהים אך שב והדגיש כי להבדיל מהעורר, עם נושיו הנוספים הצליח להסתדר ולכן אינו חושד בהם כמי שזרקו את בקבוקי התבערה ואת רימון ההלם (ראו למשל ת/187, ש' 3-4, 32; ת/188 ש' 36, 43; ת/193 ש' 35-39, הודעה מיום 26.7.2016, ש' 12-15). עוד מתאר ארבילי כיצד זריקת בקבוק התבערה הראשון הייתה מאוחרת לאיום מצד העורר; וכי בהמשך לכך נזרק גם רימון ההלם. לעניין זה מציין ארבילי כי "אני יודע מי השאיר לי את הרימון היום, אלירן [ו]ן יחזקאל [...] והוא גם שזרק את הבקבוק תבערה לפני שבוע וחצי (ת/188, ש' 9-11).

- קישור העורר גם לזריקת בקבוק התבערה השני: בהודעה מיום 28.6.2013 (ת/192), המועד שבו נזרק בקבוק התבערה השני, מציין ארבילי תחילה כי הסתדר עם העורר ולכן לא סבור שהוא אחראי לזריקת בקבוק התבערה השני. ברם, בהמשך אותה הודעה מציין ארבילי כי הוא חושד "באלירן יחזקאל, רק בו אני יכול לחשוד". גם בהודעה מיום 26.7.2013 (ת/193) מקשר ארבילי את העורר לזריקת בקבוק התבערה השני ומסביר כי לאחר מכן פנה לוקנין כדי שינסה ליישב את הסכסוך בין השניים; וכי עם שחרורו של וקנין מהכלא, בחלוף שנה וחצי יושב הסכסוך לגמרי והעורר לא ניסה לפגוע בו עוד.

- קובץ התשלומים (סימון לא ברור): מתעד בצורה סדורה תשלומים שהעביר ארבילי לעורר, גם באמצעות וקנין וולרי (יוער כי לפרקים המסמך אינו באיכות מיטבית אך שמותיהם של וקנין וולרי ניכרים בו).

- הודעות שנגבו מוקנין במהלך שנת 2016 (הודעות מהימים 27.7.2016, מסומנות "4" ו-"40", ומיום 10.8.2016, מסומנות "8" ו-"13"): וקנין לא שש לשתף פעולה עם המשטרה ושולל מרכיבים רבים בגרסה שמסר ארבילי. כך למשל, וקנין מתעקש כי אין באפשרותו להשיב על השאלה אם ארבילי יצר עמו קשר עת שהיה במאסר או לאחר שחרורו, או אם פנה אליו במישרין או באמצעות ולרי. עוד מתעקש וקנין כי אינו יודע על סכסוך שהיה בין העורר לבין ארבילי ואף אינו יודע על זריקת בקבוקי תבערה או רימון ההלם. עם זאת, וקנין מאשר פרטים מרכזיים בגרסת ארבילי ובהם שמכיר את השניים והוא שהכיר ביניהם; כי בשלב מסוים פנה אליו ארבילי בקשר לחובו לעורר; וכי בסיועו החוב ביניהם יושב לגמרי והעניין כולו "סגור". כמו כן, וקנין מאשר שהעביר כסף מארבילי לעורר במספר תשלומים בסכום כולל הקרוב לסכומים שתועדו בקובץ התשלומים (הודעה מיום 10.8.2016, בעמ' 11-12).

- הודעותיה של ולרי: ולרי מכחישה באופן גורף את חלקה בפרשה כפי שתוארה על ידי ארבילי, לרבות את הטענה שהעבירה כספים מארבילי אל העורר. עם זאת, היא מאשרת היכרות עם ארבילי בתור חברו החשמלאי של וקנין (שבינתיים הפך לגרושה); כי הלה הגיע לעתים לביתם לבצע תיקוני חשמל; וכי יתכן שביקש ממנה למסור לוקנין לדבר איתו (לאו דווקא בהקשר הנטען על ידי ארבילי). עוד ציינה שמכירה את העורר בתור חבר של וקנין. בשלב מסוים ולרי מאשרת באורח כללי בלבד שידעה שלארבילי היו חובות (הודעה מיום 10.8.2016, מסומנת "9", ש' 29).

28. הנה כי כן, מן המקובץ (בצירוף יתר החומר הקיים בתיק) עולה כי לוז הגרסה שמסר ארבילי ושסביב צירה סב האישום החמישי נתמך בראיות הלכאוריות הקיימות. מקובלת עלי טענת העורר שבפיו טענות הראויות להתברר בקשר לגרסת ארבילי, וזאת בעיקר על רקע הכחשתה הגורפת של ולרי והאישור החלקי בלבד שסיפק וקנין לגרסתו. בדומה, גם שאלת היחס בין מועד יישוב הסכסוך הנטען על ידי וקנין לבין מועד סיום התשלומים מארבילי לעורר ראויה לבירור. מכל מקום, דינן של טענות אלו הממוקדות במהימנותו של ארבילי להתברר בהליך העיקרי ולא בשלב זה. בכפוף לכך, סבורני כי ישנן ראיות לכאורה להוכחת האישום החמישי המיוחס לעורר. גם כאן איני רואה לקבוע מסמרות בשאלת עצמת הראיות והערתי בהקשר זה בהתייחס לאישום הרביעי יפה גם לכאן.

סוף דבר, הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ז בסיון התשע"ז (11.6.2017).